

Учітеся брати мои
Думайте читайте

И чужому научитесь
Своего не пурайтесь.

СВОБОДА

„Въ своей
хатѣ
своя правда“

И сила
и воля“
Шевченко.

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУССКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУССКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“.

Рѣкъ III.

Шамокінъ, Па. Четвергъ 5 го Грудня 1895.

Число 39.

Шамокінъ 5. Грудня.

До Русинѣвъ.

Родимці!

Днесъ въ Сполученыхъ Державахъ північної Америки знаходиться ся поважне число: 300 тысячъ Русинѣвъ, походившихъ просто зъ закарипатской Русини. е. зъ Угорской Русини и Червоной Русини, зъ Галичины. Въ старомъ краю насъ дѣлили горы — але не такъ горы, якъ нелюдскій спосѣбъ обходженя ся нами, такъ въ мадярской краинѣ, якъ и въ конституційной Галичинѣ, подъ крылами австрійского орла. Злоба політика, прямувала и прямує у насъ до того, щобъ не допустити до близшого познакомленя ся Русинѣвъ зъ сего и того боку зеленого Вєскида и завязати мѣжъ собою братній зносны въ народномъ духу и вѣдѣньми силами працювати коло народного пробужденя, просвѣты и поступу.

Але тутъ въ вольной-Америцѣ — хвала Богу — мы уже не телата на зарѣзъ, мы вольны на вольной земли, завдяки гуманной конституції сего вольного державы, котра намъ дала пріютъ, спосѣбъ до истнованя и розвитку силъ людского духа.

Мы тутъ повинны познати ся, братати ся, подати собі руки до працѣ, до просвѣты надъ самими собою, щобъ дати познати ся свѣту и щобъ свѣтъ знавъ о насъ, о насъ Русинахъ яко славномъ колісѣ народѣ, а нынѣ въ неволѣ на власной, та не на власной землѣ. Вспѣльними силами треба намъ старати ся, выроби и собі поважне становище мѣжъ другими народностями тутъ проживающими и ставати ся горжанами сего вольной краины, щобъ во всей повнотѣ могли мы користати зъ даной свободы и громадекого права запорученого тутейшою конституцією — а вѣдѣть по-американски намъ не только матеріальне положене, але и возрости просвѣтно-морально и стати ся гідными назвы

„вольныхъ людей“ и крестити лучшу будучность не только для себе, але и для грядучого поколѣня и здобути собі достойну назву вѣрныхъ, честныхъ, роботящихъ обывателѣвъ американской землѣ, не переставаячи бути Русинами во вѣки.

Ото дорога, по котрой ступати намъ подобає, щобъ могли мы жити людскимъ житємъ, маючи честь и значѣне у другихъ.

Се е задушевне бажане всей американской Русини, щобъ мы всѣ Русины на чолѣ съ духовными русскими католическими отцями зєднались, злучились въ одно велике, численне и сильне товариство, котораго членны раховались не на сотки, але на тысячѣ. До днесъ мы розсѣяны, роздроблены, безъ найменшой звязи духовно-просвѣтной мѣжъ собою, безъ ясноты и зрозумѣлої цѣли до осягненя того добра, котораго Русь американская горячо бажає осягнути: такъ на полю культурно-просвѣтномъ, якъ и экономичного добробыту.

Духовный Отцѣ!

До Васъ саме перше вѣдѣть ся народъ и проситъ, щобъ священники не дѣлили ся черезъ личный поглядъ и интересы, але дбали ревно о добро душевное, вѣчне, якъ и культурно-дочасне.

Народъ хоче видѣти мѣжъ священниками едність, миръ, согласіє, любовь, згоду, едність поглядъ, напруму, скеровану до осягненя его добра. Народъ хоче не пустыхъ фразъ и словъ а хоче бути переконанымъ дѣломъ, въ справѣ его жизненныхъ потребъ. Verba volant, exempla trahunt, то значить: слова взурують сердце и душу слушающа, але прикладъ тягнетъ силою до наслѣдованя, до твореня того що добре, хосенне, спасительное такъ для души, якъ и для тѣла.

Нынѣ уже маємо рускій церкви и священниковъ за старанемъ русского робучого люду. Чи на томъ уже конецъ? Чи тымъ мы осягнули все, що намъ треба живучи

на землѣ свѣтѣ? Чи тая земля, на котрой живемо не есть творенемъ рукъ божихъ и дочаснымъ прибуткомъ подорожующихъ по ней до правдивой и вѣчно щасливой батьковщины, иже на небесѣхъ? Чи не воля божья, щобъ человекъ живъ на землѣ свѣтѣ и споживавъ добро, яке земля родить и во внутрѣ своемъ носить для люцкой выгоды, доки смертный вѣрующій и добротворящій, посяла закону Распятю не стане ся причастникомъ вѣчныхъ благодѣйствъ за гробомъ мею? Чи се не обовязокъ священниковъ дбати о добро своего люду такъ въ церквѣ, якъ и по за церквою? Чи довго намъ бути розсѣянными на далекой чужинѣ и жити не своимъ житємъ и щобъ зъ нашою байдужности, розладу, незгоды, непорозумѣня, несогласія, рвенія, осбищтой амбиції, уроеного собой „осъ то мы“ не корыстали другъ и нашимъ грошемъ не збогачали ся, а опосля смѣючися не говорили насмѣхомъ, що Русины не мають розуму ані „przed pladnem ani aj po pladniu“?

Намъ треба одного сильного и велика численного народного товариства, намъ треба великихъ и добре редактованныхъ русскихъ газетъ писанныхъ мовою, котрою говорить 23 миллионный народъ. Одна булабъ політична, друга науково-літературна. Намъ треба „Народного еміграційного Дому“; намъ треба русского банку, щобъ мѣняти гроши и посылати до старого краю и продавати шифарты; намъ треба шкѣль, треба вылатати задолжений церкви; намъ треба взяти рускую еміграцію въ свои руки и мати „Народный Домъ“ не только въ Америцѣ але и въ Гамбургѣ де-бъ свой рускій агентъ занимавъ ся долею гнанныхъ бѣдокъ нашихъ земляковъ и не допускать, щобъ жида агенты дерли послѣдній феникъ вѣдѣть нашего брата. Того допняти можемо лише въспѣльными силами. Але якъ днесъ роздробленъ — нѣчого не здѣлаємо, только будемо бурлаками безъ

назвы и народной метрики на чужой, хочъ вольной земли; мулами въ людскомъ тѣлѣ, працюющими въ хосенъ дургихъ и подножіемъ богатыхъ и просвѣщеннѣйшихъ народностей; а все черезъ нашу незгду, роздроблене своихъ силъ и дѣлене ся на партіи.

Родимці, Духовный Отцѣ и проводители, учители нашего робучого люду — послушайте!

Черезъ нашу незгду и непорозумѣне та пусты и безподставны сvari, жида агенты въ New York-у берутъ тихцемъ и заробляютъ рѣчно 24 тысячъ долларѣвъ, высилаемъ грошей до старого краю и продаемо шифартъ, вѣдѣть нашихъ людей...

Чи не лучше-бъ было наколибъ той заробокъ 24 тысячъ лишивъ ся въ руской народной касѣ для потребы русского народу? Чи въ одномъ роцѣ немогли-бъ мы вылатити задолжений рускій церкви а вѣдѣть опосля кожда церковь малабъ свои покладны гроши на утриманя школы и учителя?

Чи се неможливе для насъ то-е все на дѣлѣ показати?

Легко и возможно, только треба сильной волѣ, стало-го характеру, неутомимой працѣ коло добра загалу, святой терпеливости побоковати всяки перешкоды и перепоны, духа разума, духа вѣры въ лучше будуче, а передъ всѣмъ соединеныхъ силъ и посвячене личного интересу для добра въспѣльного всѣмъ тутъ живущимъ Русинамъ.

Тое все дасть ся осягнути тодѣ наколи въ той важной справѣ зѣйдуть ся всѣ рускі католическі священники проживающі въ Америцѣ въ одно и кожде руске братство, або руска осада вышле своего заступника на такъ зване національное руске вѣче або збѣръ всѣхъ русскихъ священниковъ и делегатѣвъ народу зо всѣхъ закутковъ Америки, въ цѣли порозумѣня ся, познаня ся

и соединеными силами старати ся о добро такъ просвѣтне моральное якъ и матеріальное американской Русини, щобъ она жила, развивалась и заняла почетное мѣсто мѣжъ другими культурными народами. Такого вѣча, для обговореня выше поданныхъ тутъ жизненныхъ пытанъ американской Русини, домагає ся самъ народъ — а голосъ народа, голосъ божій, котрому каждый повиненъ повиновати ся — особенно же священники, сли не хотятъ строго бути наказанными въ день страшного суда за народную кривду...

Есьмо сильной вѣры, що нашъ дорогі краине, особенно священники и нашъ братя работники, купцы, ремесельники, поднесутъ свой голосъ въ той справѣ и напишутъ колька словъ до „Свободы“ чи то до „Вѣстника“ и назначать мѣсто и день того такъ бажаемого всенародно руского вѣча.

Американскі Русины.

HENRY PARRY

одинокій водіовѣдний кандидатъ на

Директора убогихъ

(Overseer of the Poor)

При надходящихъ выборахъ на сую посаду голосуйте Братя на Генрика Парра.

D. SALEY

136, Morris str.
JERSEY CITY N. J.

Продає книжки рускы: молитвословы, біблія, жития святыхъ, всякі популярны научны брошюры и другы рускы книжки.

Ю. Цицкиъ и Г. Трохановскій.

46. Second Str.

MT. CARMEL, PA.

На цѣле мѣсто одна, оди-сенъ руска бучерня.

Мясо все свѣже и добре. — Розвозять въ часъ и скоро.

Люде добрі, чинъ вѣчно будемо вспомагати

SVOBODA
(LIBERTY)
Weekly Paper

The only Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken.

Published at 144, South Franklin str; Shamokin, Pa. of each week by the Svoboda Publishing Co.

ADVERTISING RATES:
One inch per annum...\$ 10.00
„ „Six months. „ 6.00

All communications should be addressed to:
„Svoboda“ Printing Office
144 S. Franklin, str.
Shamokin, Pa.

Предплата річна2.00
До старого краю..... 3.00

Всѣ дописи и прошія про-самъ высылати подъ адресу:
To „Svoboda“ Printing Office
144 S. Franklin, str.
Shamokin, Pa.

Наша газета выходитъ по-тиждни въ Четвергъ.

Entered the post office at Shamokin, Pa. as second class mail matter.

У В А Г А.

Хотяжъ приступити до „Союза“ най посылають вступ-ле и мѣсячно до касіера.

Mr. Gr. Chylak
Olyphant Pa.

И увѣдомити секретара подъ адресою.

Rev. Nestor Dmytriw
Mt. Carmel, Pa.
P. O. Box. 599.

T. TALPASZ,

ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ

Рускій Реставраторъ

—и—

ГОТЕЛЬНОИЙ

248

PEARL STR.

SHAMOKIN, P. A.

Недалеко рускомъ плебаніи.

Добрый вечеръ, друге мой!
— Добрый вечеръ, свате!
— А куда такъ спити?
— До Талпаша, брате!

Ще за Талпаша? Звонки оны!
— Та-жъ крапъ нашъ мильнй
— У него всѣ руски
— Подѣрляють силы...

— Ще за бранда? А нѣко тамъ!
— Ободитъ ся файно!
— Обмугуръ якъ братъ!
— Та-жъ надѣлтайно!

ВѢСТИ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

БЕРИ ПЕТРЕ НА РОЗУМЪ!

Допись „Свободы“ зъ Гали-
чины.

Львовъ для 5-го новембра 1895.

Хотѣвъ бы я Вамъ доро-
гій братя Русины амери-
канскій, децо написати зѣ
старого краю, та не знаю,
зъ якого конца зачати тай
що для Васъ буде цѣкаве.
Не бувъ я въ Америцѣ и
тѣлько зъ письма знаю,
якій тамъ у Васъ звичай та-
ке жите. Читаю я и мѣр-
кую собѣ: чей хочъ зъ на-
шихъ американскихъ Ру-
синовъ будуть люде, бо ту
въ старомъ краю — не зна-
ючи по правдѣ, чи не по
правдѣ — сей и той голову
хилить и каже: „Пропали
мы! жити намъ не дають!“
Вже то мы до нѣчого не
такий охочій, якъ до нарѣ-
каня. Певна рѣчь, якъ ко-
го бують, та годъ не стогна-
ти або хочъ не скривити
ся, але бо въ томъ бѣда
тай нещасте, що не дбаемо.
абы мати силу боронити ся
противъ тыхъ, що насъ
бують. Такий уже въ свѣтѣ
ладъ, що правда — не хри-
стіанскій ладъ, що якъ ты
другого не надолечешъ, то
тебе надолечуть. Тѣсно лю-
дямъ у нашомъ краю; ко-
ли панъ хоче панувати,
хлопови землѣ не стае; ко-
ли зновъ хлопъ хотять та-
разду, панамъ нѣтъ то
кривды здаєся (звычайна
рѣчь, бо звикли до пань-
ства), а ту кожда рука до
себе крива, кождый за сво-
имъ руку тягне. Полякъ
хоче, абы Русины стали
Поляками, ба! а Русины
то не може подобати ся,
тай зъ того, приходять до
сварки. Поляки моднѣ, ма-
ють великихъ дановъ, а тай
пань, чи ихъ хто просить,
чи не просить, векуды свои
порядки заводять, господа-
рують въ Галичинѣ по сво-
му и на людскій нарѣканъ
не дуже уважають.

Ажъ годъ, коли селинѣ
стануть розумнѣ, настане
иншій ладъ. Тай выборы
до сойму, що передъ мѣся-
цемъ у насъ відбули ся,
показують, що вже декуды
селинне знаютъ, хто имъ
братъ, а хто имъ свать; але
одна и двѣ ластовки весны
ще не роблять, далеко ще
до правдивой весны у насъ.

Въ старомъ краю, коли
Вы цѣкави знати, вже отъ
другій мѣсяць иде у насъ
сварка о то, чому намъ
выборы послѣдъ до Галиц-
кого сойму не вдали ся. О
томъ вже й „Свобода“ гар-
но писала, але и ще разъ
зачну зъ теи самои бочки.
Не вдали ся, кажу, намъ
выборы до галицкого сойму,
такъ якъ треба, тай теперъ
всѣ питають ся, хто тому
винивъ? Олинъ другому
каже: то ты винивъ! то ты
винивъ! а все кождый
тѣлько одну причину ви-

дять: той каже, що якъ бы
не урядъ тай не Поляки,
выборы выпали бы добре;
другій каже, що якъ бы
мы самі були по-дбали о
выборы, то намъ бы и во-
лосокъ зъ головы не выпавъ,
бо звычайна рѣчь, якъ хто
скаже собѣ твердо: „не
дамъ ся, буду голосувати
на своего!“ — то що хто
ему зробишь? Отожъ и той
правду каже и сей правду
каже, а наука для всѣхъ
по серединѣ; винно и пра-
вительство, виннѣ Поля-
ки, виннѣ и Русины. Не
выпадае то якоесь, а власти-
во не такъ не выпадае,
якъ стыдно намъ самымъ
признавати ся, що и мы
виннѣ. И чого бы намъ
стыдати ся? Коли завила
мы такожъ, то вдармо ся
въ груди и попрамо ся!
Ба! коли въ політицѣ кож-
дый дуче ся и хочъ бы силъ
не мавъ, а все другому
грозить: „чекай! и тобѣ по-
кажу на другій разъ!“ Та
най бы мы вкоци прилюд-
но и не признавали ся, що
мы слабѣ; але у себе дома
таки мы повиннѣ собѣ ска-
зати: „головую муръ не
перебешъ; треба на то та-
рава тай то не абы якого-
а зельногого.“ А дежъ тогъ
тарана взяти? Треба поста-
рати ся! У насъ люде не
такъ мѣркують; „валѣтъ,
кажуть они ворагамъ, самі
той муръ, що за нимъ собѣ
безпечно спидте; дайте
намъ того добра, що за му-
рами ховаете!“ Хтожъ ны-
нѣ такой „дурный“, чтобы
зъ бѣднѣйшимъ людемъ
майномъ дѣлать ся? Богато
бачили въ такихъ богатѣхъ,
що свой маетокъ дѣлать
якъ въ свѣтомъ писмѣ ка-
же ся, поимѣжъ бѣдныхъ
и собѣ нѣчо не зоставляють
або тѣлько на прожитокъ?
Нема теперъ такихъ бога-
тѣвъ! Шо котрый чи чес-
нымъ чи не честнымъ спо-
собомъ собѣ заробивъ, то
тримае, а бѣдному каже:
засѣ! Треба самому до-
робляти ся всею, иначе
звинемо марне.

Такъ то и въ нашої по-
літицѣ. Конституція каже,
Вамъ все належить ся, такъ
якъ и тымъ богачамъ, але
вы собѣ то выдрѣть, на
чѣмъ васъ хто скривдывъ.
Якъ жежъ ту выдерти, ко-
ли нема силы? Дай Боже,
колись — якъ то кажуть —
и нашому телати вовка
злапаетъ; але теперъ не втне
Панько тѣста, бо ячмѣнне!
Поляки, властиво тѣлько
пань польскій у вошмъ ладъ
ведуть — а зъ того нѣ ма-
зурскому нѣ рускому хло-
пови хѣсна не богато. Не
мазурскому большѣ, а рус-
кому то таки нѣчо. Десь
колясь щось и ему пере-
паде, та зъ тымъ выжити
годъ.

Сами здорові знаєте, якъ
нашимъ селянамъ жие ся!
Адже не зъ рѣкою и въ
американскій братя, поч-
нули старій край, не зъ

роскоши, тѣлько зъ бѣды!
Отже и се знаєте, що въ
кого у животѣ цыгане сва-
рять ся, тому и політика и
книжки не въ головѣ. А
такихъ бѣдаковъ у насъ
велика сила! Правда, рус-
кѣ пань (які тамъ они
пань!) отъ тѣлько, що пѣль
на нихъ штаны) приповѣ-
дають такъ: Учѣть ся, а
будете богатѣ! Але на то
селяне кажуть: Перше зро-
бѣть такъ, чтобы мы були
богатѣ, а потѣмъ уже буде-
мо вчити ся. По чѣмъ боцѣ
травда? И той правду ка-
же, и сей не бреше, а ово,
якъ я думаю, то рѣчь має
ся такъ. Я веду свою мову
до того, чого мы такой сла-
бѣ и силы не маемо.

Не веѣ, правду сказати,
селяне бѣднѣ! Е и замож-
нѣ та ще и які? Якежъ
тотѣ заможнѣ жиють, чи
розумно, чи нѣ? И самъ я
бачивъ такихъ и водъ лю-
дей чувавъ, що хочъ они
грѣшъ мають, а дурнѣ які
були такой е, які нехарнѣ
були такой и остали ся и
на соромъ та на публіку
людску не стыдуютъ ся на-
вѣтъ ходити не мытъ та въ
брудныхъ сорочкахъ. Д-ръ
Олеськовъ, котрый ѣздивъ
до Канады, оновѣдае теперъ
у Львовѣ, що и въ Канадѣ
де вже нашѣ селяне мають
по 160 акровъ поля, отже
уже на порядки ихъ стати,
они таки жиють, пануючи
васъ, якъ свинѣ, здыбавъ
навѣтъ селянку безъ сороч-
ки та ще й въ якомъсь му-
жескомъ сурдуть. Смаруй
Федя медомъ, а Федько все
Федькомъ. То то що до хар-
ности, чистоты, по котрой
познае ся порядного чо-
ловѣка.

Конецъ буде.

Шайка отруйниковъ.

Угорскій часописъ доно-
сать, що въ Годъ-Мезе Ва-
шаргеліа водкрыто дуже
численну шайку отруйни-
ковъ. Члены этой шайки
бравли шайку особъ, кот-
ры въ рожныхъ товарис-
твахъ обезпечали ся на
жите и водтакъ трости ихъ
а обезпечеными сумами
дѣляли ся мѣжъ собою. На-
чолъ шайки стояла якась
Егерова, котра досталяла
отруѣ своимъ спольникамъ
и за кожду отроеву особу
брала кромѣ своей частки
зъ обезпеченои сумы ще
100 зр. По арештованю
признала ся, что въ той
способѣ позбавляла жита
пѣть особъ. При ревизіи
въ еи мешканю найдено 19
фляшокъ зъ отруми. Кромѣ
неи арештовано пять чле-
новъ шайки, котры вже по
части признали ся до вины.
Одна жѣнка въ Будапештѣ
була такожъ спольничкою
и признала ся. Надѣють ся
дальшихъ арештованъ, бо
членѣвъ шайки було дуже
богато. Тыхъ злочинѣвъ до-
пускала ся шайка головѣно
на бѣошѣ близѣйшихъ сѣ-
якахъ и тымъ дастъ ся

пояснити, що укрывала ся
передъ окомъ поліци. Одна
зѣ спольничокъ отруила
свою матѣрь, инша мужа
и рѣдну сестру. Жертвы
отруйниковъ вже водкопанѣ
и переведено лѣкарскій
оглядины та секцію. Въ
Будапештѣ пануе дуже ве-
лике розъярене на се-
шайку.

Про нашихъ нужа-
рѣвъ-емігрантовъ пи-
суть въ вѣденскомъ Deut-
sches Volksblatt такъ вѣсти:
Водъ 6-ого с. м. перебувавъ
у Вѣднѣ транспортъ галич-
кихъ родинъ въ числѣ око-
ло 70 душъ, мужчынъ, жѣ-
нокъ и дѣтей, що выбрали
ся на Италию до Бразиліи,
хочъ кораблѣ уже не хо-
дять ажъ до цѣлѣня. Зѣ-пер-
шу умѣстились були децо
коло двѣрци полуднево
зельзницѣ. Тамъ зъявивъ
ся до нихъ якісь жидъ и
обѣщавъ дати мужчинамъ
роботу у Вѣднѣ, наколи
кождый зъ нихъ зложитъ
ему зъ горы пять зр. Дежъ
дали, а жидъ пропавъ мовѣ
камѣнь у воду. Въ пятни-
цю минулого тыждня пе-
рейшли они до двѣрци
півночнои зельзницѣ, за-
думуючи вертати до краю.
Вѣдаки мочували таки на
бруку подъ бримою двѣрца,
а черезъ цѣлу субботу по-
чували при входѣ на дво-
рецъ и въ сѣняхъ та опо-
вѣдали людемъ свои страж-
даня. Вѣденцѣ запоматали
нуждарѣвъ дробными зеп-
тами. Зельзницѣ служби
розказувала, що найбѣдѣй-
шій роздарували четверо
дробныхъ дѣточокъ, абы
не погинули зъ голоду и
холоду. Въ субботу вче-
ромъ, коли на двѣрци по-
чавъ народъ шоразъ большѣ
громадити ся доокруги емі-
грантовъ, вдала ся въ дѣло
пеліція и зарядила выпра-
ву цѣлого транспорту до
Галичины. Котры мали грошѣ,
мусѣли купити білеты
а безгрошыхъ выправлено
на конитѣ публичной.

Въ повѣстѣ теря-
польскомъ, пануе
великій рухъ еміграцій-
ный до Бразиліи. Е селя-
зъ, котрыхъ выбирае ся
50—80 родинъ! Всяке дѣ-
ланье противъ еміграціи
нѣчого не помагае; народъ
говорить: „Горше, якъ тутъ-
чей нѣтде вже не буде!“
Теперъ же ц. к. староство
тернопольске выдало до
всѣхъ зверхностей промѣ-
скихъ окружнѣ, котрымъ
остро наказало жѣмъ звер-
ностямъ не выпускати емі-
грантовъ зъ села зъ причи-
ны холеры. Окружнѣ сей
выкликавъ велике прино-
блене у тыхъ готовыхъ до
еміграціи, котры цѣкомъ
выпродали ся...

Краснѣй газеты доносятъ,
що Митроц, Свѣтъ, Сан-
бравонскій достава шай-
нальскій напелюкъ.

ШУМОВИНЫ.

Образы зъ американскаго бруку.

Рокъ рочно приѣзжаютъ зъ Европы до Америки сотни людей, котры въ старомъ краю належали до богатыхъ родинъ, мали высочайшій становиска, передъ котрыми бѣднѣе люди шапкували до колѣнъ, а котры стративши маютокъ и честь въ Европѣ, ѣдутъ за море, щобъ здобути, хотьбы маютокъ, бо о честь нмъ вже не ходять. Люде тотѣ суть того переконаня, що до-смыть нмъ захвати въ Америку, щобъ на нихъ упавъ золотой дощ; они думаютъ въ своей глупотѣ и паньской фанфаронадѣ, що ихъ европейскій шикъ здобуде сердце американскихъ миллионеровъ и отворить нмъ ворота зачарованой горы зъ непремѣнными сокровищами. Дперва, якъ голий локоть зачинають выѣзати зъ подертыхъ рукавъ, тогда отвѣрають ся очи такого панича и що вонъ робить? Дальше ничъ не робить и сходить на послѣднего тремпа и гине марно по улицахъ и ринштокахъ великихъ, американскихъ мѣстъ. Може якій сотный бере ся до честной працѣ и стае поряднымъ членомъ суспѣльности. Жиючи въ Америкѣ вже кольканайцять лѣтъ, мавъ и часто нагоду подыбати такихъ паничѣвъ въ Нью-Йорку, Чикаго, Ст. Люисъ и другихъ великихъ мѣстахъ и колька такихъ эпизодѣвъ вбили ся менѣ въ память, съ котрыми хочю подѣлитися съ зъ читателями нашою „Свободѣ“.

Въ р. 1885 вступивъ я зъ однимъ знакомымъ до Atlantic Garden при Bowery въ Нью-Йорку на пиво. Сѣлисьмо собѣ въ кутику и прислуховались тонамъ дамской оркестры, разговляючи зъ собою домыслъ лосно нашою мовою, будучи певными, що въ томъ мѣстѣ нѣхто насъ не розумѣе. Но маюи хвили приступае до насъ кельнеръ, що розносивъ пиво и каже: О вы мод краины, позвольте, що вамъ представляю: чазываю ся такъ, а такъ — бувъ-эмъ офицеромъ въ нѣмецкой гвардіи. Мы и не дуже адивовались, бо межичю-йорекскими кельнерами можна часто подыбати, офицерѣвъ, капитанѣвъ, графѣвъ, а навѣтъ и князѣвъ. Пободакалисьмо хвилю зъ гвардійскимъ офицеромъ, котрый тримавъ въ рукахъ, вмѣсто шаблѣ, пять склянокъ пива и старку, попращались и выжили. Въ колька недѣль опосля подыбумого офицера на улицѣ обдертого, голодного, брудного, нѣмца, выхавъ зъ подертыхъ чобѣтъ. Однимъ

словомъ нужда. — Взявъ я бѣднягу, напоивъ, накормивъ, та ще пѣвъ доллара въ руку востромивъ и пытаю ся, чи вже не працюе за кельнера? А каже, панъ офицеръ, влявши зъ себе десять шклянкохъ пива, (Schooner Nr. 9), зъ ферверомъ: або то для мене така праця, то для пѣсѣвъ, а не людей; уважайте только: той подлый нѣмецъ, казавъ менѣ гвардійскому офицеру, замѣтати подлоту! Але нехай только моя тетка, натягне колѣна, то зновъ буде все all right.

Я розлучивъ ся скоро съ тымъ паничемъ, котрый не мѣгъ повѣсти, що вонъ вже не офицеръ, але кельнеръ и що нѣкому не встыдъ замѣтати хату, бо то честная работа.

Якъсь въ чотыри мѣсяцѣ познѣйше приходитъ нашъ офицеръ до салону, де звычайно нашъ крайне сходились, выдегантований, въ новомодномъ цилѣврѣ, перфумъ вѣдъ него ажъ бють — gentleman every inch. Якъ я его только зноухавъ, кажу: А що натянула колѣна? А такъ, — но теперь пропу-васъ крайны зѣ мною на вечеру, до готелю Гофмана, съ шампаномъ. Идемъ, ѣмо, пемо, офицеръ платитъ грѣшми ушопной теткѣ, шампанъ. Идемъ, якъ вода. Ррахунокъ за вечеру 80 долларѣвъ. По вечерѣ забравъ ся, и похавъ до Европы погуляти, бо мавъ еще 75.000 долларѣвъ.

Якъсь въ два лѣта познѣйше йду я Вагегу-ами, протираю очи: чи сонъ, чи мара? Суне нашъ офицеръ еще больше обдертый, брудный и нужденный. А вы что? назадъ въ Америкѣ? А не було то гроша пшановати? Етъ, каже, що то говорити — вы того не розумѣете. Noblesse oblige! Ну, що теперь будете робити? Не знаю. Чи може ще хто має для васъ натянуты колѣна? Нѣ, нѣхто больше. Бувайте здоровы.

Въ два мѣсяцѣ познѣйше вычитавъ я въ нью-йорекскихъ газетахъ: Полицманъ н-ръ 59 знайшовъ при рѣцѣ Гудзонъ тѣло незнанаго трампа, котрый посля ореченя лѣкарского умеръ зъ голоду и зима. Въ кишени и дертого сурдута знайшли карты визитовы зъ написомъ Р..... С.....

Бувъ се нашъ офицеръ гвардійскій.

II.

Другій такий паничъ блукавъ ся довѣйи часъ по Нью-Йорку. Коннектикутъ, а укравши у одного фермера коня и возъ, продавъ ихъ и погулявъ за тѣ грошѣ нездорше. Фермеръ десь вышухавъ, що аматоръ его запрягу гуляе за его пшану, хтѣвъ его арештовати, але то такъ скоро и по паньски увинувъ ся зъ грѣшми, що

уже не мавъ що робити въ Нью-Йорку, та перенѣвъ свою милу особу до Чикаго. Тамъ зъ початку якось поправивъ ся, але въ концѣ, при давой нагодѣ покравъ своему товаришеви, що зъ милосердія принявъ его до себе на мешкане, рожнѣ, золотѣ рѣчи, и поїшовъ въ свѣтъ, тай слыхъ по нѣмъ пропавъ!

III.

Третього такого пройди-свѣта познавъ я въ Сантѣ Люисѣ. Вонъ носивъ всегда кофѣрики а la князь Wales и рукавички канарковой барвы. Все старанно убраный, выголеный, выпомодованный ходивъ по салонахъ и полювавъ на бѣдныхъ работниковъ, щобъ зъ ними заграбати въ карты. Мавъ вонъ зъ собою фальшованѣ карты и обдиравъ легковѣрныхъ зъ послѣднего гроша. Ажъ разъ трафивъ на лѣпшого шахрая вѣдъ себе, котрый выграбъ вѣдъ него всѣ грошѣ, годинникъ, сурдуть, штаны и взагалѣ всю одѣжъ — тай голясеный панича пустилъ на волю, а салонѣста выкинувъ его за дверѣ. Такъ голясеный паничъ (въ Лютомъ) обѣгъ улицу, мовъ опареный, а за нимъ громада хлопцѣвъ верещала, що салъ стало: „Look at the China man!“ Полицманъ иконци арештовавъ на цѣвъ змерзлаго панича и водставивъ до судѣи, котрый засудивъ нашого героя на 6 мѣсяцѣвъ вязницѣ за неприличне заковане ся на улицѣ. Що познѣйше зъ нимъ стало ся, не знаю.

И такихъ сумныхъ образковъ, мѣгъ бы я вамъ, дорогой читатель, еще много змалювати, але кончу на отѣмъ, а може въ короткомъ часѣ, побачимось зновъ зъ иншимъ образкомъ.

БУЗЬКО.

НОВИНИ.

— Погромъ жидѣвъ розогравъ ся дня 29-ого н. ст. жовтня с. р. въ мѣстѣ Кутансѣ въ Россіи. (Кутансѣ есть головнымъ мѣстомъ кутанской губерніи въ краю Закавказьомъ и числеть колькадесять тысячъ мешканцѣвъ.) Посля опису въ російскихъ ежедневныхъ исторіа того погрому була ось-такъ. Рано згаданного дняшла собѣ мѣстоткомъ божевольнаженщина христіянка. До неї приченились жиденята и почали ея дразнити. Якійсь прохорай христіянинъ унявъ ся за несчастною божевольною, але въ оборонѣ жиденята станули жиды и кинулись до прохожого зъ такимъ завяземъ, що той нобомоючись о свое жите, вергъ ся въ рѣку, щобы переплыти до острова и тамъ захоронитись. Однакъ

жиды догнали его и побили до смерти. Фактъ той розявлявъ христіанъ и они, згромадивши ся въ велику товпу, почали мстити ся на жидлахъ. Майже по цѣлому мѣстѣ не лише завели бійки зъ жидами и богато жидѣвъ побили, деякихъ навѣтъ тяжко, але и взяли ся нищати майно жидовске. Мѣжъ иншимъ зруйнували великій магазинъ богача-жиды Елигузавилѣ, а брата его побили. Полиція не могла дати собѣ рады. Военный губернаторъ Шадиковъ, побачивши, що дѣе ся, выславъ на помощь полиціи 20 козакѣвъ на коняхъ. Около години 2-ой по полудни удало ся розрухъ придунити. Однакожь розъяренный народъ розпочавъ о 4-ой годинѣ дальшу работу. Зобрала ся зновъ товпа зъ колькохъ сотъ людей, узброенныхъ въ дружки та камѣне, кинулась на жидовску дѣльницю. Жиды зѣ страху утѣкали и ковались, де-хто мѣгъ, кого-жъ товпа захопила, то била. Погромники кинулись на жидовскій домы, разбивали дверѣ вѣкна, хатне знадобе, — домы скрозъ стали безъ дверей и вѣконъ, мовъ по нападѣ ворожого войска. Губернаторъ, бачучи, що не жарты, выславъ на усмиренѣе розруху баталіонъ курского полку пѣхоты и сотню конницѣ козакѣвъ. Ледви о 9-ой годинѣ вечера спокѣи. Дѣльницю жидовску обсадило войско и стерегло ся цѣлу ночь та и другій день, а всѣ жидовскіе склепы стояли позамыканы. Що дальше дѣлялося, нема ще вѣстѣй. Трупа забитого жиды христіянина до того часу не були ще вѣднайши, а дестьохъ жидѣвъ повинуваченыхъ о убійство засажено въ тюрьму.

— Въ Elmira, N. Y. вѣдбулось 1. с. м. посвящене церкви. О. І. Констанкевичъ, котрого бы смѣло можъ назвати місіонеромъ руско-американскимъ, выѣхавъ впросто зъ Lansford, Pa. въ далекий свѣтъ, до Elmira, щобъ довершити посвящене святиль, котору люде нашѣ власными лептами здвигли.

— О. Н. Дмитровъ зъ Mt. Carmel, Pa. выѣхавъ бувъ 2. с. м. до Нью-Йорку на зустрічъ своего товарища О. Ивана Ардана, котрый приѣхавъ зъ Галичины, высланный кардиналомъ С. Сембратовичомъ, въ цѣли обняти одной зъ опорожненыхъ парохій русскихъ въ Сполученыхъ Державахъ. И зновъ о одного больше работниковъ зобѣщались наши ряды. А сей работникъ небуденный. Молодой, способный, образованный, щирый до народного дѣла

Витаемо Тебе въ Руси Американской на вольной земли щирымъ сердцемъ. Витай

— Торжественно посвящене церкви въ LANSFORD, PA., вѣдбуло ся дня 28. падоліста. — Описане цѣлого торжества помѣстимо въ слѣдуючомъ числѣ.

СМѢХЪ И ПРАВДА.

Цыганъ та газда.

Цыганъ розказувавъ разъ газдѣ, колько то вонъ бѣдолаха має работы: „Менѣ, каже, дуті!... кувати!... ухвалѣ робити!... на торгъ носити, хлѣбъ купувати, дѣти годувати!... А тобѣ що? Ори, мели, ѣдж!“

— Гей Мошку! та чувъ емъ що тебе выкинувъ вчера войтъ зъ своей хаты?

„Та що-то менѣ шкодитъ, та я и такъ мавъ вже выхажити!“

— А що теперь буде?

Пытае ся панъ жиды: „Бувъ ты у Варшавѣ?“ Жидъ: „Нѣ, не бувъ“. Панъ: „Дурень же ты, що не бувъ. А въ Парижи бувъ“. Жидъ: „Нѣ, пане не бувъ“. Панъ: „Дурень же ты, що не бувъ. А въ Римѣ?“ Жидъ: „И тамъ, пане, не бувъ“. Панъ: „Дурень же ты, що не бувъ“. Жидъ: „Я и самъ, пане, знаю, що дурень... Але-жъ я и васъ пытаю: Чи бувъ панъ тамъ, де я свою козу напуваю?“ Панъ: „Нѣ, не бувъ“. Жидъ: „Ну, герехтъ. А що-жъ теперь буде?“

— Пошли въ гору!

„Цыгане, онъ твоего батька поѣсали!“ Цыганъ: „О, поѣсли нашѣ въ гору!“

— Хоры!

„Що се тобѣ смну, сталось? Чи то въ тебе хвороба яка, гнѣточка, чи що? Бо ты-жъ таки нѣчого не дѣи. Чи бѣвъ ты сегодня щось?“ Сынъ: „Нѣ, тату. Только дали менѣ мати вранцѣ хлѣба окрайчимъ, та черствый дуже; отъ я хотѣвъ размочити его у вѣдрѣ зъ водою та не влѣзъ, — такъ я его сихимъ и згрязъ. Больше нѣчогосѣбѣ не бѣвъ...“

Не грѣши на Бога!

Цыганъ зайшовъ до шведця, а у того дѣти на сей часъ померли. Пытае ся цыганъ: „А де-жъ твои дѣти?“ Шведъ каже: „Боги забравъ“. Проситъ тодѣ цыганъ напѣти сл. Той зъ своего жалу, не думлячись: „Охъ, каже, напѣсь!“ А тамъ шведскій квасъ стоявъ. Цыганъ якъ съорбонувъ та тодѣ: „Не грѣши, чоловіче, на Бога: вѣдъ чортowego квасу дѣти померли!“

Очи.

Принісь чоловік пода-токъ, а писаръ подививсь у книгу та й каже: „За тобою недоплата. Ты не воддавъ!“ Чоловѣкъ: „Нѣ, воддавъ!“ Писаръ: „Не воддавъ!“ Чоловѣкъ: „Отъ же воддавъ!“ Бачить писаръ, що не одурить, та щобъ выкрутити ся якось, — до писарчука: „А подай менѣ окуляры!“ Надѣвъ окуляры, глянувъ: „Правда твоя: воддавъ“. Тодѣ той чоло-вѣкъ: „Отъ спасибѣгъ от-симъ склянымъ очамъ, а тамтѣ хочъ бы й повиль-зали!“

LIASNOWICZ & FEINBERG
(Ляховичъ и Файнбергъ)

425 Shamokin str.
SHAMOKIN, PA.

Польско-литевскі zegarmis-тры и ювелеры.

Стѣнны zegary дають на вышлатъ

Всяки направи зе-гарковъ виконують точ-но, таньо и въ корот-комъ часѣ. Обручки слюбни, якъ хто купує достає въ подарунку арный будзѣкъ.

JOSEPH WALLISCH
(Йосифъ Валъшъ)

212 Lincoln Str.
SHAMOKIN, PA.

Найлѣпшій, найсолід-нѣйшій и найтаньшій кравець на цѣлѣ мѣсто.

Робить дуже ладно убраня нови, на весѣля, недѣлѣ, свята и на будни дни. Хто разъ у него купить убраня, певно „пѣволи до другого кравця не зайде, бо такъ полюбить его роботу, що и другому ще порадиць зайти до него.

Спробуйте краине, а не пожалуете.

JOHN GLOWA,

EXCELSIOR, PA.

Одинокій штортъ на цѣлѣй „Excelsior
Ивана Гловы.

Вже его непотребу-емо захвалювати, бо кождый не вѣдъ нинѣ его знає, а -хто еще не знає, най зайде и купить, а певно не пожалує.

H. RONNEHEIMER

South East Corner Sunbury and Shamokin Str.
SHAMOKIN, PA.

Наибольшій складъ на цѣлѣ мѣсто прерѣж-ного рода убранъ такъ для старшихъ, якъ и для дѣтей. Особлившу увагу звертаемо на убраня зимові, котрыхъ велику скѣлькѣсть, спровадивъ семи днями зъ найпершихъ фабрикъ американ-скихъ. Цѣны нечувано низькі, товары добрі — услуга чемна и ретельна.

Такожъ посылає грошѣ до старого краю, дуже дешево и черезъ найлѣпшій банки.

Продає шіфарты на найлѣпшій кораблѣ и по дуже дешевыхъ цѣнахъ.

9 W. CENTER ST.
SHENANDOAN PA

ФАБРИКАНТЪ

Прапорѣвъ (фанъ Хоругѣвъ, Одзнакъ Пасовъ, Шапокъ для Братствъ)

Фана для парады зъ най-лѣпшого едаву; чотыри и пѣвъ черезъ шесть и пѣвъ стѣпъ со вѣма приборами \$25, и 26.75

Прапоры большіе зъ найлѣпшимъ мате-риѣ по \$32.00 \$35.00 \$45.00 и \$60.00

Пишѣть по цѣнники и по пробу до:

R. H. MORGAN

9 W. Centre Str.,
SHENANDOAN, Pa.

Dr. F. J. MEEK,
Д-ръ. МИКОЛАЙЧИКЪ

103 Shamokin, str.

Одинокій лѣкаръ, слабѣннѣ на цѣлѣ мѣсто. Лѣчить вся-кий хоробы совѣстно и въ ко-роткомъ часѣ. Особливо не-зрѣбнанный лѣкаръ въ спра-вахъ положничихъ. Гово-рить по англійски, по руски и по польски. Горячо пору-чаемо сего знаменитого док-тора, нашимъ Русинамъ.

НАЙСТАРША, НАЙЛУЧ-ША, НАЙСЛАВНѢЙША
АПТИКА

есть безперечно

T. R. CLARKSON & CO.
Cor. Shamokin & Sunbury str.
SHAMOKIN, PA.

Всѣ докторы мѣжъ котры-ми и Д-ръ Миколайчикъ шпують свои рецепты и по-ручають вѣмъ тую оптику, де всѣ лѣки приготавлиють ся совѣстно.

Dr. JOHN SZLUPAS,
Office: 421 Penn Ave

Telephone: 1613.

SCRANTON, PA.

АПТИКА ОЛОВЕНСКА.

Лѣчатъ всякі хоробы въ ко-роткомъ часѣ и успѣшно.

Поручаемо сего доброго лѣкаря нашимъ братьямъ Русинамъ.

THE LYNDBURST,
Shamokin Str.

РУСКА РЕСТАВРАЦІЯ.

Єфремъ Лучковецъ
Иванъ Сѣнора

Мають завсѣгда дуже смачни на способъ краевый приладжени свѣдана, обѣды и вечеріи, теплі и зимні перекуски (lunch), пиво, гор-ивкѣ, вина, лѣкеры най-лѣпшого гатунку.

Услуга пильна и солідна.

Пам'ятайте на своихъ!

ЮЛІАНЪ КОПЫСТЯНСКІЙ
Гаврилъ Малинякъ

Гуртовный складъ
(Wholesale)

20 Market str.

SHAMOKIN, PA.

Мають завсѣгда на скла-дѣ свѣже добре пиво въ великихъ и малыхъ бочѣв-кахъ зъ наилучшихъ брова-рѣвъ, горѣвки (whiskey) и лѣкеры найлѣпшого гатунку.

Братя! заставляйте у сво-ихъ.

O. MURDZA & BRO'S.

O. МУРДЗА и БРАТЪ.

46. Second str.

MT. CARMEL, PA.

Только оденъ рускій штортъ на цѣлѣ мѣсто. Всякі това-ры найлѣпшого сорта. Услуга точна. Конѣ, якъ каты.

Купуйте людѣ у свого, вже часъ поки-нути жидовъ.

РУСКІЙ КОМ. ШТОРЪ

727 Commerce str.

SHAMOKIN PA.

Манажеры:

Михаилъ Лабовскій

Михаилъ Колодѣй

Всякі товары найлѣпшого сорта, дуже тунй

Родимці! не спомагайте жи-довъ, але своихъ вратѣвъ!

J. VOVKOWSKI

ПРЕДПРИЕМЦЯ ПОХО-РОНѢВЪ.

300

PEARL and MULBERRY str.
SHAMOKIN PA.

Удавайте ся въ потребѣ до него.

PETRO SERAFIN
Петро Серафинъ
424 Shamokin Str.

Рускій готель.

Має пиво, віску и всякі другі здорові напитки. Го-тель чистенькій, услуга по-рядна, честна и солідна.

Вже часъ покинути чужихъ, а себе самыхъ підпомагати!

LEADER & HAMILTON

напротивъ Рединського дѣла

SHAMOKIN, PA.

Великій складъ сукня най-рознороднѣйшого гатунку на убраня такъ для женичинъ, якъ и мужчинъ. — Котра женичина хоче мати красну сукню нехай выберас собѣ матерію у Лѣдра и Гамиль-тона, а не пожалує.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ
ШТОРЪ

въ

ОЛИФАНТЪ ПА.

Пѣдъ зарядомъ

ГЕОРГІЯ ХИЛЯКА

Звѣстного руского патриоты.

Есть се наилучше заосмо-транный зѣ всѣхъ штортѣвъ во всѣ потребный товары и всякого рода по якъ най-таньшѣй цѣнѣ.

Каждый тамошний Русинъ уважаючи себе правдивымъ и пирымъ патриотомъ, най-спѣшить до своего руского штору. Особенно нашъ га-здыня най йдутъ громадно!

Нашо-Юськовъ, Шмультъвъ помагаги? Идѣть до своего.

ИВАНЪ ТАЛПАШЪ

Недалеко лигайского дѣла въ

Mt. Carmel, Pa.

Поручає любымъ краинамъ свой добре заосмотранный **ГОТЕЛЬ.**

Пиво, горѣвка, ликеры и ци-гары наилучшого сорта.

Таный и выгодный ночлегъ

Свѣдана, обѣдъ и вечера все свѣже, смачне и дешево.

Попробуйте

РУСКА ТОРГОВЛЯ

(Creek Store Company)

415 Shamokin Str.

въ **ШАМОКИНЪ ПА.**

Поручає мѣсцевымъ Русинамъ и на околицю свой богатый складъ всякого ро-да вѣкуалѣвъ и майнер-скихъ апаридѣвъ.

Е тутъ мясо

И лопата,

Суть и скириѣ

И гербата,

Перецъ, гвозды и кобасы. Мука, крохмаль, солонина. Мыски, горшки всѣ овоци Зеленина и ешенина.

Е чернушка,

Е петрушка.

M. ROTHSCHILD,

642 E. Sunbury Str.

SHAMOKIN, PA.

Великій складъ всякого рода убранѣ для старшихъ и для дѣтей. Капелюхи шапки и всякі дру-гіе того рода въ найлѣп-шѣмъ гатунку, въ низькихъ цѣнахъ.

Молись, трудись, учись, до СОЮЗА запишись, до читальнѣ ходи, Бога въ сердцю май, ближняго люби, церковь посѣщай, Свободу читай.

Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся. Въ лютерію не трайте, только грѣшъ щадѣть

Братя! намъ треба „Народного Дому“, ану скинитесь по центови. Се не забувайте! . . . Буде зъ васъ.